

ZWIĄZEK ŻOŁNIERZY NARODOWYCH SIŁ ZBROJNYCH OKRĘG LUBELSKI

Al. Jana Pawła II 11, 20-570 Lublin
e-mail: zznsz_lublin@wp.pl

Lublin, dnia 30 października 2013 r.

Lubelski Urząd Wojewódzki w Lublinie
Punkt Obsługi Klienta

30-10-2013

Biurowo Podawcze

Urząd Miasta Lublin
Biuro Obsługi Mieszkańców

WNIOS O ZOBACZENIE
WPLYNĘŁO

Dnia 30. 10. 2013

L.Dz.....zał. *popiel*

1. Pani Ewa Kopacz – Marszałek Sejmu RP
2. Pani Prof. Jolanta Szolno-Koguc – Wojewoda Lubelski
3. Pan Waldemar Podsiadły – Sekretarz WKOPWIM / LUW
4. Pan Dr Krzysztof Żuk – Prezydent Miasta Lublin
5. Pan Piotr Kowalczyk – Przewodniczący Rady Miasta Lublin
6. Pan Dr hab. Mieczysław Ryba – Wiceprzewodniczący Rady Miasta Lublin
7. Pan Prof. Andrzej Kidyba – Honorowy Konsul Republiki Federalnej Niemiec w Lublinie
8. Parafia Ewangelicko-Augsburska w Lublinie
9. Kościół Rektoralny pw. Wszystkich Świętych w Lublinie

Apel w kwestii otoczenia opieki nad grobem rodziny Sachsów

Okręg Lubelski Związku Żołnierzy Narodowych Sił Zbrojnych zwraca się z gorącym apelem o objęcie przez władze państwowe i samorządowe opieki nad grobem zasłużonej dla Polski, Lublina i ościennych gmin rodziny Sachsów, który znajduje się wzdłuż granicy pomiędzy cmentarzem rzymsko-katolickim i ewangelickim na najstarszej lubelskiej nekropolii przy ul. Lipowej.

W dniu 27 października, podobnie jak w latach ubiegłych, młodzi członkowie i sympatycy Związku Żołnierzy Narodowych Sił Zbrojnych sprząтали i dekorowali mogiły i groby żołnierzy NSZ oraz innych żołnierzy zamordowanych przez niemieckich i sowieckich okupantów na lubelskich cmentarzach. Ze względu na wielkie zasługi rodziny Sachsów każdego zatrzymujemy się w celu odmówienia modlitwy, zapalenia zniczy także przy ich grobowcu. W ubiegłą niedzielę, na części należącej do parafii Ewangelicko-Augsburskiej zobaczyliśmy na kartce wezwanie „do dokonania czynności niezbędnych do przedłużenia prawa do grobu.”

Według badań historyków-regionalistów; posiadająca niemieckie korzenie rodzina Sachsów pięknie zasłużyła się dla historii Miasta Lublin, pobliskich miejscowości w tym Zemborzyc, Głuska, Abramowic a także Państwa Polskiego. Sachsowie na początku XX w. posiadali gospodarstwo w podlubelskich Abramowicach, obecnie w dworze Sachsów mieści się Szpital Neuropsychiatryczny.

Ponadto posiadali w okolicy dwa mniejsze gospodarstwa. Dużą część zysków z tych gospodarstw przeznaczali na cele charytatywne. Najbardziej znany z rodziny był **Henryk Aleksander Grzegorz (1886-1934)**. W latach 1912-1915 był sędzią gminnym, a po odzyskaniu przez Polskę niepodległości był wybierany do kolejnych rad gminy Zembrzyce i z jej nominacji zasiadał w sejmiku powiatowym. W wyborach parlamentarnych w 1930 r. startując z listy Stronnictwa Narodowego **uzyskał mandat poselski, który sprawował do chwili śmierci**. Zmarł w Warszawie podczas sesji sejmowej 3 czerwca 1934 r. Henryk Sachs, mimo że był ewangelikiem wspierał pieniądze instytucje katolickie. **Finansował**: budowę kościoła parafialnego p.w. św. Michała na Bronowicach, sprzedał po minimalnej cenie plac pod budowę świątyni oraz ofiarował na rzecz parafii własny dwór z zabudową gospodarczą. Także wspierał materialnie parafię rzymsko-katolicką w Abramowicach, a także tamtejszą Akcję Katolicką i Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej, sfinansował powstanie Katolickiego Domu Ludowego w Głusku. W 1928 roku, był głównym fundatorem budynku szkolnego w Głusku (obecnie mieści się tam miejskie Przedszkole nr 83). Należał do wielu organizacji społecznych i gospodarczych, m.in. prezesował Zarządowi Komunalnej Kasy Oszczędnościowej w Lublinie, zasiadał z wojewódzkim zarządzie Związku Ziemiaków, należał do Towarzystwa Organizacji i Kółek Rolniczych oraz Izby Przemysłowo-Handlowej.

Jego syn - Mieczysław wraz z żoną Kazimierą podczas II wojny światowej odmówili podpisania volkslisty, za co zostali przez okupanta aresztowani, a następnie podczas masowej egzekucji rozstrzelani w wąwozie na Rurach Jezuickich latem 1940 r. Ich syn Kazimierz w 1944 r. jako 18-letni młodzieniec został zamęczony w niemieckim obozie w Mauthausen.

Po nastaniu komunistycznej dyktatury wdowa po Henryku – Mieczysława Sachs przekazała dwór na rzecz szpitala (obecnie mieści się tam Szpital Neuropsychiatryczny) prosząc aby mogła pozostać nadal w majątku zachowując dla siebie niewielki pokój, początkowo władze wyrażali na to zgodę, jednak po kilku latach kazali się jej wyprowadzić. Zmarła w 1958 r. **W okolicach ich dawnych majątków, w dzielnicy Głusk znajduje się ulica imienia Henryka i Mieczysławy Sachsów. Sachsowie znani są w Lublinie ze swojej filantropijnej działalności.**

Najbliższa rodzina Henryka Aleksandra Grzegorza Sachsa nie żyje, jak wyżej wspomniano syn, synowa i wnuk zostali zamordowani przez Niemców, przez pewien okres mogiłą opiekowali się uczniowie jednej z lubelskich szkół. Nie pozwólmy aby tak miejsce wiecznego spoczynku tak zasłużonej dla Polski, Lubelszczyzny, Lublina rodziny zostało zakłócone, dlatego też zwracamy się z apelem do najwyższych władz państwowych i samorządowych o objęcie opieką prawną nad tą mogiłą oraz jej wyremontowanie.

Związek Żołnierzy
Narodowych Sił Zbrojnych
Zarząd Okręgu
20-538 Lublin, ul. Jana Pawła II Nr 11
tel. 81 527 19 66

Prezes Okręgu Lubelskiego ZZ NSZ
Rafał Dobrowolski
dr Rafał Dobrowolski

ZWIĄZEK ŻOŁNIERZY NARODOWYCH SIŁ ZBROJNYCH OKRĘG LUBELSKI

Al. Jana Pawła II 11, 20-570 Lublin
e-mail: zznsz_lublin@wp.pl

Lublin, dnia 30 października 2013 r.

1. Pani Ewa Kopacz – Marszałek Sejmu RP
2. Pani Prof. Jolanta Szolno-Koguc – Wojewoda Lubelski
3. Pan Waldemar Podsiadły – Sekretarz WKOPWIM / LUW
4. Pan Dr Krzysztof Żuk – Prezydent Miasta Lublin
5. Pan Piotr Kowalczyk – Przewodniczący Rady Miasta Lublin
6. Pan Dr hab. Mieczysław Ryba – Wiceprzewodniczący Rady Miasta Lublin
7. Pan Prof. Andrzej Kidyba – Honorowy Konsul Republiki Federalnej Niemiec w Lublinie
8. Parafia Ewangelicko-Augsburska w Lublinie
9. Kościół Rektoralny pw. Wszystkich Świętych w Lublinie

Apel w kwestii otoczenia opieki nad grobem rodziny Sachsów

Okręg Lubelski Związku Żołnierzy Narodowych Sił Zbrojnych zwraca się z gorącym apelem o objęcie przez władze państwowe i samorządowe opieki nad grobem zasłużonej dla Polski, Lublina i ościennych gmin rodziny Sachsów, który znajduje się wzdłuż granicy pomiędzy cmentarzem rzymsko-katolickim i ewangelickim na najstarszej lubelskiej nekropolii przy ul. Lipowej.

W dniu 27 października, podobnie jak w latach ubiegłych, młodzi członkowie i sympatycy Związku Żołnierzy Narodowych Sił Zbrojnych sprząтали i dekorowali mogiły i groby żołnierzy NSZ oraz innych żołnierzy zamordowanych przez niemieckich i sowieckich okupantów na lubelskich cmentarzach. Ze względu na wielkie zasługi rodziny Sachsów każdego zatrzymujemy się w celu odmówienia modlitwy, zapalenia zniczy także przy ich grobowcu. W ubiegłą niedzielę, na części należącej do parafii Ewangelicko-Augsburskiej zobaczyliśmy na kartce wezwanie „do dokonania czynności niezbędnych do przedłużenia prawa do grobu.”

Według badań historyków-regionalistów; posiadająca niemieckie korzenie rodzina Sachsów pięknie zasłużyła się dla historii Miasta Lublin, pobliskich miejscowości w tym Zemborzyc, Głuska, Abramowic a także Państwa Polskiego. Sachsowie na początku XX w. posiadali gospodarstwo w podlubelskich Abramowicach, obecnie w dworze Sachsów mieści się Szpital Neuropsychiatryczny.

115

Ponadto posiadali w okolicy dwa mniejsze gospodarstwa. Dużą część zysków z tych gospodarstw przeznaczali na cele charytatywne. Najbardziej znany z rodziny był **Henryk Aleksander Grzegorz (1886-1934)**. W latach 1912-1915 był sędzią gminnym, a po odzyskaniu przez Polskę niepodległości był wybierany do kolejnych rad gminy Zembrzyce i z jej nominacji zasiadał w sejmiku powiatowym. W wyborach parlamentarnych w 1930 r. startując z listy Stronnictwa Narodowego **uzyskał mandat poselski, który sprawował do chwili śmierci**. Zmarł w Warszawie podczas sesji sejmowej 3 czerwca 1934 r. Henryk Sachs, mimo że był ewangelikiem wspierał pieniądze instytucje katolickie. **Finansował**: budowę kościoła parafialnego p.w. św. Michała na Bronowicach, sprzedał po minimalnej cenie plac pod budowę świątyni oraz ofiarował na rzecz parafii własny dwór z zabudową gospodarczą. Także wspierał materialnie parafię rzymsko-katolicką w Abramowicach, a także tamtejszą Akcję Katolicką i Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej, sfinansował powstanie Katolickiego Domu Ludowego w Głusku. W 1928 roku, był głównym fundatorem budynku szkolnego w Głusku (obecnie mieści się tam miejskie Przedszkole nr 83). Należał do wielu organizacji społecznych i gospodarczych, m.in. prezesował Zarządowi Komunalnej Kasy Oszczędnościowej w Lublinie, zasiadał z wojewódzkim zarządzie Związku Ziemian, należał do Towarzystwa Organizacji i Kółek Rolniczych oraz Izby Przemysłowo-Handlowej.

Jego syn - Mieczysław wraz z żoną Kazimierą podczas II wojny światowej odmówili podpisania volkslisty, za co zostali przez okupanta aresztowani, a następnie podczas masowej egzekucji rozstrzelani w wozie na Rurach Jezuickich latem 1940 r. Ich syn Kazimierz w 1944 r. jako 18-letni młodzieniec został zamęczony w niemieckim obozie w Mauthausen.

Po nastaniu komunistycznej dyktatury wdowa po Henryku – Mieczysława Sachs przekazała dwór na rzecz szpitala (obecnie mieści się tam Szpital Neuropsychiatryczny) prosząc aby mogła pozostać nadal w majątku zachowując dla siebie niewielki pokój, początkowo władze wyrażali na to zgodę, jednak po kilku latach kazali się jej wyprowadzić. Zmarła w 1958 r. **W okolicach ich dawnych majątków, w dzielnicy Głusk znajduje się ulica imienia Henryka i Mieczysławy Sachsów. Sachsowie znani są w Lublinie ze swojej filantropijnej działalności.**

Najbliższa rodzina Henryka Aleksandra Grzegorza Sachsa nie żyje, jak wyżej wspomniano syn, synowa i wnuk zostali zamordowani przez Niemców, przez pewien okres moglią opiekowali się uczniowie jednej z lubelskich szkół. Nie pozwólmy aby tak miejsce wiecznego spoczynku tak zasłużonej dla Polski, Lubelszczyzny, Lublina rodziny zostało zakłócone, dlatego też zwracamy się z apelem do najwyższych władz państwowych i samorządowych o objęcie opieką prawną nad tą moglią oraz jej wyremontowanie.

Związek Żołnierzy
Narodowych Sił Zbrojnych
Zarząd Okręgu
20-538 Lublin, ul. Jana Pawła II Nr 11
tel. 81 527 19 66

Prezes Okręgu Lubelskiego ZZ NSZ

dr Rafał Dobrowolski

Przewodniczący Rady Miasta Lublin

Plac Króla Władysława Łokietka 1, 20-109 Lublin, tel.: 81 466 1650; fax: 81 466 1651
e-mail: rada_miasta@lublin.eu, ePUAP: /GminaLublin/skrytka, www.um.lublin.eu

BRM-III.0005.2. 49.2013r.

Lublin, dnia 31 października 2013 r.

Pan
Krzysztof Żuk
Prezydent Miasta

Szanowny Panie Prezydencie,

Wyrażam swoje poparcie dla idei zgłoszonej przez Prezesa Okręgu Lubelskiego Związku Żołnierzy Narodowych Sił Zbrojnych p. Rafała Dobrowolskiego o otoczenie przez władze państwowe i samorządowe opieką prawną grobu rodziny Sachsów i przeprowadzenie jego remontu. Grób usytuowany jest na cmentarzu przy ul. Lipowej, wzdłuż granicy pomiędzy cmentarzem rzymsko-katolickim i ewangelickim.

Rodzina państwa Sachsów jest bardzo zasłużona dla naszego miasta i regionu, w związku z prowadzeniem przez jej członków działalności filantropijnej i charytatywnej na rzecz miejscowej społeczności, czynny udział w życiu społecznym i politycznym oraz postawę wobec okupanta podczas II wojny światowej.

Ze względu na duże zasługi rodziny ważne jest aby pamięć o niej była zachowana przez pokolenia młodych Polaków, dlatego proszę Pana Prezydenta o rozważenie możliwości nadania szkole publicznej imienia Henryka i Mieczysławy Sachsów oraz o objęcie stałą opieką grobowca przez młodzież.

Będę wdzięczny za powiadomienie mnie o decyzji podjętej w tej sprawie.

Załącznik 1 szt.

Przewodniczący
Rady Miasta Lublin
Piotr Kowalczyk

Do wiadomości:

Pan
Rafał Dobrowolski
Prezes Związku Żołnierzy Narodowych Sił Zbrojnych
Okręgu Lubelski
Al. Jana Pawła II 11
20-570 Lublin